

Burgerforum rond veiligheid, preventie en openbare netheid Wijk Hallepoort, Sint-Gillisvoorplein, Pierre Pauluspark, Moricharplein

Proces-verbaal van de eerste bijeenkomst – maandag 1 december om 18u30

Inhoudstafel

1. Onthaal en situering	1
2. Tussenkomen van burgers:	3
2.1 Luik veiligheid en politiezone Zuid	3
2.2 Precariteit, dakloosheid, verslavingen en preventie.....	5
2.3 Openbare netheid	5
2.4 Ruimtelijke ordening.....	6
3. Antwoorden.....	7
3.1 Politie en veiligheidsluik.....	8
3.2 Preventieluik	11
3.3 Openbare netheid	15
3.4 Luik ruimtelijke ordening.....	16
4. Concrete acties voortvloeiend uit de burger- en institutionele interventies:	17

1. Onthaal en situering

De burgemeester, Jean Spinette, opent de zitting en herinnert aan de doelstellingen van de wijkfora rond preventie, veiligheid en netheid.

De burgerfora zijn bedoeld als een ruimte voor dialoog, overleg en co-constructie van de toekomst van elke wijk in de gemeente. Ze vormen ook een uitwisselingsmoment tussen de actoren van preventie en veiligheid op gemeentelijk niveau en de bewoners, verenigingen en handelaars.

De burgemeester nodigt de deelnemers uit om vragen te stellen, suggesties te formuleren en denkpijpen aan te reiken voor de toekomst van hun wijk. Het doel is om de ervaringskennis van iedereen te valoriseren, zodat de gemeente de prioritaire acties per wijk beter kan bepalen.

De dialoog verloopt in twee richtingen: burgers doen voorstellen en richten zich tot de lokale actoren van veiligheid en preventie (burgemeester, politie en gemeentelijke diensten), waarbij zij hun vaststellingen en suggesties delen.

Tot slot worden de praktische afspraken toegelicht: beknopt spreken zodat zoveel mogelijk mensen aan bod kunnen komen, respectvol met elkaar omgaan en contactgegevens achterlaten om op de hoogte gehouden te worden van de verdere ontwikkelingen in de wijk.

→ De acties die dagelijks worden uitgevoerd, worden toegelicht in de PowerPoint die beschikbaar is op de website van de gemeente.

De leden van de politiezone Zuid (ZPM) stellen zich voor en lichten hun functies toe. Commissaris Gabriele Evangelisti is verantwoordelijk voor de pijler “Nabijheid” (waarin de verschillende nabijheidsbrigades van de zone zijn samengebracht). De verantwoordelijke van de PRIO-brigade verduidelijkt haar taken: interventies, aanwezigheid op het terrein, contact met kwetsbare doelgroepen, enzovoort.

Ook de wijkagenten (“D2” voor Sint-Gillis) zijn aanwezig. Zij zijn onder meer bevoegd voor de aanpak van overlast, zoals sluikstorten, geluidsoverlast en graffiti. Daarnaast vormen zij een eerste aanspreekpunt voor de inwoners van Sint-Gillis.

Vervolgens wordt het woord gegeven aan de deelnemers, in reeksen van drie vragen/interventies.

2. Tussenkomensten van burgers:

De burgerinterventies werden hier samengebracht om de leesbaarheid te verbeteren en een globaal overzicht te geven van de vragen en vaststellingen van de inwoners van Sint-Gillis.

Hieronder volgt een samenvatting:

De burgers schetsen een zorgwekkend beeld van de situatie in verschillende straten en openbare ruimtes in de wijk.

Een eerste belangrijke vaststelling betreft de veiligheid en de politieaanwezigheid, die in het dagelijks leven als onvoldoende wordt ervaren, met interventietijden die als te lang worden beschouwd. Verschillende deelnemers stelden ook vragen over de aanwezigheid en de bevoegdheden van de gemeenschapswachten.

Een ander dominant thema is drugs en de impact ervan. Verschillende locaties, zoals het Pierre Pauluspark, het Marie Jansonplein en het Bethlehemplein, worden genoemd als plaatsen van gebruik en dealen, soms in aanwezigheid van kinderen. Dit leidt tot een sterk onveiligheidsgevoel en zelfs tot een verontrustende normalisering van deze praktijken in de openbare ruimte. Inwoners vragen om gerichte maatregelen, onder meer om kinderen te beschermen tegen de zichtbaarheid van gebruiksmateriaal.

Daarnaast wijzen burgers op een toenemende druk door grote kwetsbaarheid, dakloosheid en het gebrek aan aangepaste infrastructuur. Er rijzen verschillende vragen: welke sociale oplossingen bestaan er, welke actoren werken samen met politie en gemeenschapswachten, en welke psychologische of begeleidingsmaatregelen worden voorzien? De openbare ruimte rond het Voorplein en de kerk wordt ook als oververzadigd beschreven, soms als een “grote bar”, met een tekort aan openbare toiletten.

In dezelfde lijn signaleren bewoners het gebrek aan onderhoud of de problematische bezetting van bepaalde openbare ruimtes, met name het Marie Jansonplein, dat ondanks investeringen sterk gebruikt blijft voor alcohol- en soms druggebruik. Ook leegstaande handelsgelijkvloeren dragen in sommige straten bij tot een gevoel van verwaarlozing.

Mobiliteit vormt een bijkomend aandachtspunt, in het bijzonder de terugkerende problemen met fietsen en steps op de voetpaden rond de Hallepoort.

Burgers stellen zich ook vragen over georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder rond witwaspraktijken en de mogelijke invloed van criminele netwerken in de stad. Sommigen willen beter begrijpen op welke signalen zij moeten letten en hoe deze netwerken het lokale leven beïnvloeden.

Tot slot vragen verschillende deelnemers welke hogere overheden (gewestelijk en federaal) kunnen worden aangesproken om druk uit te oefenen of structurele oplossingen te bekomen, onder meer inzake openbare orde, preventie, de regulering van nachtwinkels en de problematiek van dakloosheid.

2.1 Luik veiligheid en politiezone Zuid

Een burger stelt vast dat er een zeer beperkte politieaanwezigheid is op het Sint-Gillisvoorplein, nochtans een drukbezochte plek. Hij meent dat de bevolkingsdichtheid en de hoge frequentie van de wijk een meer zichtbare en regelmatige politieaanwezigheid rechtvaardigen, om het veiligheidsgevoel te versterken.

Een burger geeft aan dat hij vaak gemeenschapswachten ziet, maar dat hij hun bevoegdheden en taken niet goed kent. Hij wenst meer duidelijkheid over hun rol in de preventie, hun beperkingen en hoe hun aanwezigheid zich verhoudt tot die van de politie.

Een burger maakt zich zorgen over de veiligheid in het licht van het beleid van de Arizona-coalitie. Zij vraagt of er een participatief traject bestaat of kan worden opgezet waarbij bewoners betrokken worden bij het bepalen van prioriteiten en acties.

Een burger legt uit dat zijn gebouw recent het doelwit was van gewapende inbrekers die zich in de kelder hadden verschanst. Hij geeft aan dat de politie pas na 22 minuten ter plaatse was en wijst op het belang van snelle interventietijden, zeker gezien de afstand tot het centraal commissariaat in Démosthène.

Een burger vraagt of het commissariaat op het Sint-Gillisvoorplein zal blijven en uit haar bezorgdheid over het behoud van een nabijheidsdienst in geval van een verhuis.

Een burger stelt vragen over mogelijke witwaspraktijken in de wijk en een eventueel verband met criminele netwerken. Zij wenst meer inzicht in deze fenomenen en vraagt hoe burgers signalen kunnen herkennen. Ze verwijst naar bepaalde economische (lege cafés) en vastgoedfenomenen (onbenutte gelijkvloerse ruimtes) die haar ongewoon lijken en vraagt hoe deze worden opgevolgd door de lokale en federale autoriteiten.

De kwestie van nachtwinkels wordt eveneens aangehaald: moet hun aantal beperkt worden of moeten ze vroeger sluiten, en welke rol spelen zij in de ervaren overlast? Sommige deelnemers uiten bovendien een gevoel van verwaarlozing van Brussel door andere beleidsniveaus en vragen zich af welke bevoegdheden federaal zijn, in het bijzonder in het kader van een internationale hoofdstad: “waar kunnen we terecht?” en “wie laat de situatie ontsporen?”.

Een burger vraagt verduidelijking over de mogelijke aanwezigheid van politie in burgerkledij. Hij wil weten of deze teams onder de lokale politie vallen of onder een andere dienst, en wat hun precieze opdrachten zijn. Hij verwijst ook naar een eerdere tussenkomst in de gemeenteraad over de toename van druggebruik in de wijk en vraagt welke opvolging daaraan werd gegeven en of bepaalde voorstellen effectief werden uitgevoerd of geëvalueerd.

Een burger wijst op het aanhoudende probleem van straatintimidatie, in het bijzonder tegenover vrouwen. Zij vraagt welke maatregelen worden genomen om slachtoffers beter te beschermen en om de bevolking te sensibiliseren.

Ook het druggebruik, met name rond het Bethlehemplein, baart zorgen. Bewoners vragen hoe hiermee wordt omgegaan in de openbare ruimte en hoe kan worden vermeden dat dit het onveiligheidsgevoel versterkt.

Een burger beschrijft de situatie in de Dethystraat, nabij het Bethlehemplein, als paradoxaal: enerzijds ervaren bewoners een gebrek aan dagelijkse politieaanwezigheid, anderzijds zien zij soms zeer ingrijpende interventies. Zij geven aan dat het voor hen moeilijk is om deze contrasten te begrijpen en om te weten welke operaties er precies plaatsvinden in hun wijk.

Tot slot vraagt een burger naar welke hogere instantie bewoners zich kunnen wenden om meer druk uit te oefenen en snellere of krachtigere antwoorden te bekomen wanneer problemen blijven aanslepen. Zij erkent dat de gemeente niet alle problemen alleen kan oplossen en wil weten welke institutionele kanalen beschikbaar zijn om hun vragen te versterken. Zij stelt onder meer voor om een bewonerspetitie op te starten ter ondersteuning van het pleidooi dat reeds door de burgemeester wordt gevoerd.

2.2 Precariteit, dakloosheid, verslavingen en preventie

Een burger wijst op de toestand van het Pierre Pauluspark, waar hij aanwijzingen van druggebruik waarneemt, vlak naast de speelzones voor kinderen. Als ouder vraagt hij welke concrete maatregelen worden overwogen om deze situaties te beperken en de jongsten te beschermen. Hij zegt dat hij hoopt zijn kinderen niet langer te moeten uitleggen waarom ze geen achtergelaten gebruiksmateriaal in het park mogen aanraken.

Een burger benadrukt dat er heel wat investeringen zijn gedaan op het Marie Jansonplein om opnieuw ruimte te creëren voor de bewoners. Toch merkt hij dat deze ruimte vandaag vooral wordt ingenomen door groepen die alcohol of drugs gebruiken, wat de toe-eigening ervan door gezinnen en buurtbewoners belemmert. Hij vermoedt dat de aanwezigheid van sociale begeleidingsinitiatieven, zoals l'Ilot, de concentratie van gebruikersgroepen verhoogt, die zich vervolgens verspreiden in de openbare ruimte. Hij legt uit dat verschillende van deze personen alcohol of drugs komen gebruiken op het Marie Jansonplein, wat het samenleven met bewoners moeilijk maakt en het gebruik van de plek door andere doelgroepen beperkt.

Een burgeres sluit zich hierbij aan en vraagt wat de “kritieke uren” zijn en hoe de verplaatsingsdynamieken van druggebruikers eruitzien. Ze legt uit dat ze rond 19 uur een fenomeen observeert dat ze omschrijft als een “ophaling”, met veel activiteit, samenkomsten en bewegingen van groepen die een gevoel van onveiligheid creëren. Ze vraagt of er op die momenten specifieke acties gepland zijn.

Een burger zegt dat hij de aanwezigheid opmerkt van mensen in grote kwetsbaarheid, die hij omschrijft als “dwalende zielen”. Hij uit zijn ongemak bij deze moeilijke menselijke situaties en vraagt de autoriteiten welke opvang- en begeleidingsmaatregelen bestaan voor deze personen.

Een burger zegt dat hij tijdens de gesprekken over veiligheid vaak hoort spreken over jongeren en kinderen, en hij wil weten of er een specifiek preventieplan in de scholen bestaat, met name op het vlak van sensibilisering rond drugs en de daarmee verbonden risico's. Hij benadrukt het belang van preventie in schoolcontext om te vermijden dat sommige jongeren in straatdynamieken terecht komen.

Een burgeres zegt dat de combinatie van sociale precariteit en druggebruik de tussenkomst vereist van andere professionals dan veiligheidsmedewerkers. Ze vraagt welke sociale voorzieningen bestaan om dakloosheid te verminderen, welke vormen van psychologische ondersteuning worden aangeboden en hoe de autoriteiten de doeltreffendheid van deze maatregelen evalueren. Ze vraagt zich ook af welke middelen er zijn om duurzame begeleiding te verzekeren van mensen die in grote kwetsbaarheid leven. Velen vragen naar concrete oplossingen om extreme precariteit te verminderen en de begeleiding van mensen op straat te verbeteren.

De bewoners spraken vervolgens over de situatie op het Parvis, dat wordt ervaren als een soms overvol plein, “een gigantische bar” waar het moeilijk wordt om zich te verplaatsen. Verschillende opmerkingen gingen over het gebruik van de openbare toiletten, met name die op het Marie Jansonplein.

2.3 Openbare netheid

Een burger maakt een ironische opmerking en vraagt zich af hoe de netheidsmedewerkers erin slagen gemotiveerd te blijven, gezien de zwaarte van hun werk en de herhaling van de vele vormen van overlast waarmee zij worden geconfronteerd. Hij vraagt ook welk deel van handhaving voorzien is op het gebied van openbare netheid en drukt zijn solidariteit uit met de werknemers, die volgens hem vaak onvoldoende ondersteund worden.

2.4 Ruimtelijke ordening

Een burger zegt dat in de Dethystraat politiewagens vaak op het voetpad parkeren. Hij stelt vragen bij deze praktijk, die hij problematisch vindt voor voetgangers, in het bijzonder voor personen met beperkte mobiliteit, ouders met kinderwagens en oudere personen.

Een burger uit zijn bezorgdheid over de fietsverkeer aan de Hallepoort, omdat het fietspad daar wordt onderbroken aan het kruispunt en fietsen en steps naar de rijbaan worden afgeleid. Dit bemoeilijkt de circulatie en brengt de weggebruikers in gevaar. Hij vraagt of er infrastructurele maatregelen gepland zijn om de situatie op deze locatie te verbeteren.

3. Antwoorden

Om de begrijpelijkheid voor de personen die niet aanwezig waren te verbeteren, worden bijkomende toelichtingen gegeven over de werking van de diensten – zowel de gemeentelijke diensten als die van de PZ (Politiezone).

Samenvatting van de antwoorden van de Burgemeester, het College, de vertegenwoordigers van de Politiezone Zuid en de gemeentelijke diensten:

De Burgemeester en de vertegenwoordigers van de politiezone wilden op een transversale manier antwoorden op de talrijke bezorgdheden die door de bewoners werden geuit. Zij benadrukten daarbij meteen de legitimiteit van de geformuleerde vaststellingen en de complexiteit van de uitdagingen waarmee Sint-Gillis wordt geconfronteerd.

1. Politiezone luik, nabijheidspolitie en gemeenschapswachters

De autoriteiten erkennen een structureel tekort aan personeel, waardoor het niet mogelijk is om in alle wijken een permanente politie-aanwezigheid te garanderen. Een belangrijk deel van de lokale politie wordt regelmatig ingezet voor supra-lokale opdrachten (gerechtshoeven, sportevenementen, gevangenis, grote evenementen), evenals voor gerechtelijke en administratieve taken. Deze situatie beperkt de zichtbaarheid van de politie in de straten, ondanks de voortdurende vraag van de Burgemeester om de aanwezigheid op het terrein te versterken.

Op zowel gemeentelijk als zonale niveau wordt een politiek pleidooi gevoerd om de wijkpolitie beter te vrijwaren van externe opvoedingen en een prioritair terugkeren naar nabijheidsopdrachten mogelijk te maken. Deze eis wordt eveneens overgebracht aan de federale autoriteiten.

De zone kan punctueel rekenen op de steun van politiediensten uit andere zones (Brussel-Elsene) en van de federale politie.

De gemeente en de politiezone bevestigen opnieuw hun inzet voor een nabijheidspolitie, die beter herkenbaar en sterker verankerd is in de wijken. De stadswachten, die binnen een wettelijk kader werken, spelen daarbij een essentiële aanvullende rol: aanwezigheid in de openbare ruimte, signaleren van problemen, beveiligen van schooloversteken, sensibilisering en ondersteuning bij evenementen. Zij beschikken echter niet over politiebevoegdheden en kunnen geen dwingende maatregelen nemen.

2. Precariteit, verslavingsproblematieken, sociale begeleiding en preventie

De autoriteiten erkennen de moeilijkheden die verband houden met de bezetting van bepaalde openbare ruimten (het Parvis, het Marie Jansonplein, het Pierre Pauluspark) en met het zichtbaar gebruik van alcohol en drugs.

De autoriteiten herinneren eraan dat de drugsproblematiek meervoudig is: recreatief gebruik, problematisch en verslavend gebruik, en georganiseerde dealnetwerken. De aanpak combineert preventie, gerichte bestrijding van criminele netwerken en medisch-psychosociale begeleiding van personen in grote kwetsbaarheid. Arrestatie op zich vormt geen duurzame oplossing voor de meest kwetsbare doelgroepen.

Er is een dicht netwerk van sociale actoren actief op het grondgebied (straathoekwerkers, OCMW, straathoekrondes, gezondheids- en opvangorganisaties), wat onder meer de aanwezigheid van de doelgroepen van deze diensten verhoogt. Er wordt echter benadrukt dat de gemeente niet geconfronteerd wordt met een daklozen crisis, maar wel met een opvangcrisis, die verband houdt met een gebrek aan structurele oplossingen op gewestelijk en federaal niveau.

Er wordt een bijzondere inspanning geleverd om de banden met de scholen te versterken, vanaf de vroegste leeftijd, met als doel het vertrouwen tussen de politie, de gemeentelijke diensten en de kinderen opnieuw op te bouwen.

Daarnaast wordt er ook gewerkt aan de regulering van handelszaken, in het bijzonder de nachtwinkels.

3. Burgermobilisatie en beleidsbeïnvloeding

De Burgemeester benadrukt de centrale rol van de burgers, beschouwd als experts van hun dagelijkse leefomgeving. De burgerfora hebben precies tot doel om vaststellingen te bundelen, vragen te versterken en collectieve beleidsbeïnvloeding richting hogere bestuursniveaus te ondersteunen. Veiligheid wordt voorgesteld als een collectieve opbouw, gebaseerd op een burgernabije politie, toegankelijke openbare diensten en een actieve betrokkenheid van de bewoners.

De autoriteiten besluiten door hun engagement te herbevestigen om de dialoog voort te zetten, de coördinatie tussen actoren te verbeteren en samen met de burgers een evenwichtige aanpak te verdedigen die veiligheid, preventie, sociale begeleiding en levenskwaliteit in de wijken combineert.

3.1 Politie en veiligheidsluik

Nabijheidspolitie en aanwezigheid op straat

Als antwoord op de geuite bezorgdheden over het gebrek aan politieaanwezigheid in nochtans zeer drukbezochte zones, erkende de Burgemeester dat deze vraag breed gedeeld wordt door de bewoners. Hij legde uit dat, ondanks de wil om de aanwezigheid op het terrein te versterken, de politiecapaciteit regelmatig wordt ingezet voor “supralokale” ondersteuningsopdrachten die niet rechtstreeks verband houden met het wijkleven.

Hij verwees onder meer naar de versterking tijdens stakingen in penitentiaire instellingen, waarbij politie van de PZ Zuid wordt ingezet om de taken van cipers over te nemen; naar opdrachten gelinkt aan het parket-generaal, waarbij agenten van de PZ Zuid verdachten naar zittingen moeten begeleiden; naar veiligheidsvoorzieningen rond voetbalwedstrijden—er bevinden zich twee stadions op het grondgebied van de zone, met twee teams in de Champions League, wat een groot aantal te beveiligen wedstrijden met zich meebrengt—; evenals naar grote evenementen, in het kader van de interzonale samenwerking op regionaal en federaal niveau. Bovendien omvat het politiewerk ook belangrijke gerechtelijke en administratieve taken.

De Burgemeester benadrukte dat deze externe opdrachten ertoe leiden dat politiecapaciteit uit de wijken wordt gehaald. Daarnaast is de opleiding van agenten lang en veeleisend—ongeveer één jaar—zonder garantie dat de opgeleide agenten vervolgens duurzaam aan de zone worden toegewezen. Zelfs wanneer gemeenten extra budgetten vrijmaken om het aantal personeelsleden van de zone te verhogen, bestaat er geen zekerheid dat de nieuwe rekruten effectief bij de PZ Zuid zullen worden ingezet.

De Burgemeester bevestigde dat er momenteel niet voldoende personeel is binnen de politiezone om overal een permanente, en vaste—zoals door vele bewoners gevraagd—aanwezigheid te garanderen.

Hij benadrukte dat de Zone wel ondersteuning krijgt van de federale politie voor bepaalde opdrachten, onder meer op het Bethlehemplein.

Het Zuidstation, het belangrijkste multimodale knooppunt van het land (groter dan de luchthaven van Zaventem in aantal reizigers per jaar), vraagt eveneens aanzienlijke politie-inzet, waardoor capaciteit uit de

wijken wordt onttrokken om de externe effecten rond het station te beheren. Voor de opening van het nieuwe politiepunt in het station werden alle klachten die verband hielden met feiten in het station geregistreerd in het commissariaat van Sint-Gillis, wat de administratieve druk voor de PZ Zuid aanzienlijk verhoogde, terwijl stations in principe onder de bevoegdheid vallen van de federale spoorwegpolitie (SPC).

De Burgemeester benadrukte dat er recent een nieuw politiepunt werd geopend in het Zuidstation, beheerd door de federale spoorwegpolitie (bevoegd voor stations, metro- en premetrostations). De minister van Binnenlandse Zaken heeft bovendien extra personeel bevestigd dat specifiek aan het Zuidstation wordt toegewezen.

De Burgemeester, gesteund door commissaris Evangelisti, onderstreepte dat hij de politiezone regelmatig interpelleert om een versterking van de aanwezigheid op het terrein te vragen. De heer Evangelisti gaf aan dat agenten zelf de wens uiten om meer in de wijken aanwezig te zijn, om sneller te kunnen optreden, en dat zij zich soms machteloos voelen wanneer zij worden ingezet voor andere opdrachten.

Een project is momenteel lopende om een zogenaamde “slimme” politieaanwezigheid te ontwikkelen, beter gericht en afgestemd op de lokale realiteiten.

Wat betreft de interpellatie van hogere bestuursniveaus, in het bijzonder het federale niveau, bevestigde de Burgemeester dat deze problematieken voortdurend worden doorgegeven. De lokale autoriteiten benadrukken dat burgers de experts zijn van hun dagelijkse realiteit en dat hun vaststellingen moeten worden ondersteund, gedeeld en collectief uitgedragen. Het burgerforum wordt voorgesteld als een instrument dat precies tot doel heeft om vragen te bundelen en gezamenlijke beleidsbeïnvloeding te versterken.

Er wordt in herinnering gebracht dat Sint-Gillis zeer aanzienlijke middelen wijdt aan de politiezone, met een hoge financiële bijdrage, zonder dat deze investering beantwoord wordt met een proportionele dienstverlening. Deze situatie is bekend bij de minister van Binnenlandse Zaken en de bevoegde autoriteiten. In dit kader herbevestigt de Burgemeester de noodzaak om een nabijheidspolitie te heropbouwen, gebaseerd op een cocreatie met de burgers, met toegankelijke agenten die stevig verankerd zijn in de wijken. De actieve betrokkenheid van bewoners wordt voorgesteld als een essentiële hefboom in deze collectieve dynamiek.

Commissaris Evangelisti herinnerde er echter aan dat alle wijken een 24/7 politieaanwezigheid vragen, wat in de huidige context niet haalbaar is. De talrijke federale opdrachten die de lokale politie moet uitvoeren blijven een belangrijk deel van de capaciteit mobiliseren, waardoor de slagkracht in de wijken wordt beperkt.

Het gedeelde doel blijft evenwel om de middelen geleidelijk te heroriënteren naar een nabijheidspolitie.

De Burgemeester besloot door te benadrukken dat, in het debat over de fusie van de zones, één van zijn belangrijkste prioriteiten bestaat uit het vrijwaren van het wijkwerk en het “immuniseren” van de wijkagenten tegen externe opvoedingen.

Hij gaf aan dat de functie van wijkpolitie momenteel niet is opgenomen in het wetsontwerp, wat een belangrijk politiek aandachtspunt vormt dat gezamenlijk wordt gedragen door de burgemeesters van de zone.

Hij herhaalde dat het federale systeem voor personeelsuitwisseling complex is en dat deze eis eveneens een burgerlijke mobilisatie vereist, om de duidelijke vraag naar een grotere politieaanwezigheid in de openbare ruimte en in de wijken te laten horen.

Commissariaat van de zone: Parvis en commissariaat Twee Gares

Wat betreft het commissariaat aan het Parvis en in verband met de aanwezigheid van politie op straat, lichtte de Burgemeester de strategie toe die werd vastgesteld door het Politiecollege (bestaande uit de drie burgemeesters van de zone en de korpschef): de prioriteit is niet om meer personeel achter een bureau voor administratieve taken in te zetten, maar wel om de aanwezigheid op straat te versterken.

Een commissariaat moet actief zijn en vergt een belangrijke inzet van personeel, wat ten koste kan gaan van de aanwezigheid op het terrein. Met andere woorden: een commissariaat mag geen lege etalage zijn. De Burgemeester herinnerde eraan dat zichtbare politieaanwezigheid een centraal element is van het veiligheidsgevoel.

In deze context legde hij de keuze uit die door de burgemeesters van de zone wordt verdedigd: beschikken over één volledig operationeel commissariaat per gemeente, met alle noodzakelijke diensten, eerder dan meerdere weinig actieve antennes in stand te houden die personeel mobiliseren zonder directe impact op de aanwezigheid op straat. Deze keuze, hoewel delicaat, heeft tot doel een efficiëntere en beter zichtbare politie te garanderen.

Het commissariaat in de Antoine Bréartstraat wordt momenteel gerenoveerd; de gemeente heeft daar aanzienlijk geïnvesteerd. Dit gebouw zal binnenkort een waardige opvang van slachtoffers mogelijk maken — in tegenstelling tot het huidige commissariaat van het Parvis, waar weinig ruimte is voor vertrouwelijkheid. Het zal bovendien een betere werkomgeving voor de agenten bieden en de aantrekkelijkheid van de zone vergroten, een belangrijke factor om de huidige personeelsbezetting te behouden en nieuwe rekruten aan te trekken. Dit commissariaat zal over alle diensten van de PZ Zuid beschikken voor een volledige en kwalitatieve onthaalfunctie.

Daarnaast zal het nieuwe centrale commissariaat van de zone (momenteel gevestigd aan de Démosthènestraat) worden overgebracht naar het nieuwe gebouw in de Twee Gares-straat, vlak achter de Veeartsenij-tunnel. Dit commissariaat, dat veel dichterbij de gemeente Sint-Gillis ligt, zal 24 uur per dag en 7 dagen per week geopend zijn voor een optimale dienstverlening.

De Burgemeester benadrukte tevens dat er wordt gewerkt aan pistes om gedecentraliseerde permanenties van de politiezone te organiseren in bepaalde gemeentelijke diensten (in de zogenaamde “LISA”-antennes, Local Integrated Security Antenna). Een dergelijke oplossing zou onder meer voor het Parvis kunnen worden overwogen. Een eerste LISA-antenne is reeds operationeel in het Huis van Preventie (de Mérodestraat 143).

Interventietermijn

Commissaris Evangelisti ging opnieuw in op de interventiemijn van de patrouilles. In bepaalde situaties blijft deze interventietijd helaas realistisch gezien de beschikbare middelen.

's Nachts beschikt de zone gemiddeld over drie tot vier patrouilles om een zeer hoge werklast op te vangen. Ter illustratie vermeldde hij dat de PZ Zuid ongeveer 270 interventieverzoeken ontvangt binnen 24 uur, met vier ploegen tijdens een avondshift. De oproepen worden geprioriteerd op basis van hun ernst.

Hij benadrukte hoe belangrijk het is dat burgers zo precies mogelijk zijn wanneer ze het nummer 101 bellen, omdat de verstrekte informatie rechtstreeks invloed heeft op de prioriteit die aan de interventie wordt toegekend.

De Burgemeester gaf aan dat het nieuwe centrale commissariaat de interventietermijn zal verkorten, aangezien de patrouilles niet langer vanuit Démosthènestraat zullen vertrekken, maar rechtstreeks vanuit het Zuidstation.

Aard van de interventies

Als antwoord op de vragen over de aanwezigheid van politie in burger en het gebruik van specifiek materieel, verduidelijkt de Burgemeester dat er geen burgerbrigade bestaat die informeel of “uit het niets opduikt” op het grondgebied van de gemeente. In bepaalde uitzonderlijke situaties kan de zone echter wel rekenen op de ondersteuning van gespecialiseerde eenheden. Deze operaties hebben geleid tot de inbeslagname van een aanzienlijk aantal wapens, waaronder oorlogswapens, wat getuigt van de ernst van bepaalde vastgestelde situaties en van het belang van zowel nabijheidspolitie als interventiepolitie.

Wat betreft de reeds in 2023 door burgers geformuleerde vaststellingen over de toename van drugsgebruik en -handel, wordt eraan herinnerd dat deze signalen effectief werden gehoord en deel uitmaken van de lopende reflectie. Destijds werden al eerste elementen van antwoord gegeven.

In reactie op het gevoel dat door een bewoonster van de Dethystraat werd geuit — namelijk een politieaanwezigheid die soms als onvoldoende en soms als buitensporig en sterk gemilitariseerd wordt ervaren — erkent de Burgemeester dat er reële spanningen in de wijk bestaan. Hij herinnert eraan dat sommige jongeren uit de buurt in bepaalde situaties zowel bewoners als plegers van inbreuken kunnen zijn, wat de interventies en lokale dynamieken complexer maakt.

De autoriteiten benadrukken de noodzaak om opnieuw verbinding te creëren tussen de politie en de bevolking, in het bijzonder met jongeren en binnen de scholen, om een escalatie van spanningen en een perceptie van de politie als louter repressieve kracht te vermijden. Deze situatie wordt niet als normaal of wenselijk op lange termijn beschouwd.

Het door de gemeentelijke autoriteiten en de politiezone herbevestigde doel is te evolueren naar een meer evenwichtige, begrijpelijke en proportionele aanwezigheid, die veiligheid, preventie en dialoog combineert, teneinde zowel het gevoel van onveiligheid als de spanningen die door de bewoners worden geuit, te verminderen.

Straatintimidatie tegenover vrouwen

Wat betreft straatintimidatie, in het bijzonder tegenover vrouwen, wordt bevestigd dat de zone over specifieke programma's beschikt en gerichte acties uitvoert. Het gebrek aan personeel beperkt echter de omvang van de mogelijke interventies. De PZ Zuid beschikt over een gespecialiseerde dienst voor geweld tegen vrouwen. De autoriteiten benadrukken hun waakzaamheid en hun strikte houding tegenover deze problematieken, terwijl zij eraan herinneren dat de menselijke middelen ontoereikend blijven.

3.2 Preventieluik

Rol van de gemeenschapswachters:

De Burgemeester en de Preventieambtenaar herinneren aan de opdrachten van de stadswachten: stadswachten zijn burgers die zich inzetten in een wettelijk omkaderde functie, maar zonder politiebevoegdheden.

Zij kunnen niet op een dwingende manier optreden en ook geen operationeel contact aangaan met plegers van feiten. Hun rol bestaat voornamelijk uit observeren, signaleren, informeren en begeleiden, waarbij zij de vastgestelde problemen op het terrein doorgeven aan de bevoegde diensten.

Het gaat dus om eerstelijnsactoren die niet beschikken over enig dwangmiddel. Daarnaast worden de stadswachten voortdurend opgeleid en gesensibiliseerd rond tal van thema's: de-escalatie en geweldloze communicatie, verslavingsproblematieken, kennis van sociale diensten, enz.

De Preventieambtenaar preciseerde dat Sint-Gillis 29 voltijdse equivalenten aan stadswachten telt, aanwezig 7 dagen op 7 en gedurende de volledige dag. Hun opdrachten omvatten onder meer aanwezigheid op straat, terugkoppeling van informatie vanuit het terrein, beveiliging van schooloversteken, sensibilisering van gebruikers, beveiliging van evenementen, evenals het openen en sluiten van de gemeentelijke parken.

Dakloosheid en onregelmatige administratieve situatie

Wat betreft de grote kwetsbaarheid, dakloosheid en problemen rond druggebruik, met name op het Bethlehemplein, herinnert de Burgemeester eraan dat de aanpak niet uitsluitend een politiezorg kan zijn. Er is een dicht netwerk van sociale actoren actief op het grondgebied. Dit omvat onder meer straathoekwerkers die psychosociale ondersteuning bieden, het OCMW en zijn rondtrekkende teams (slechts weinig OCMW's beschikken over een dergelijk mechanisme in het Brussels Gewest), evenals partners zoals Doucheflux, Artsen van de Wereld, Transit en andere gespecialiseerde organisaties.

Er wordt echter erkend dat deze diensten soms een concentratie-effect kunnen veroorzaken, als gevolg van het gebrek aan infrastructuur of adequate oplossingen in andere gemeenten of op gewestelijk niveau. De Burgemeester benadrukt dat het hierbij minder gaat om een daklozen crisis dan om een opvang- en begeleidingscrisis. Een grote meerderheid van de mensen zonder onderdak — tussen 70 en 80% — bevindt zich in een onregelmatige administratieve situatie. Zij worden niet opgevangen door het federale niveau, dat normaal gezien bevoegd is voor het beheer van de opvang.

De Burgemeester herhaalt ten slotte de wil om deze doelgroepen niet te criminaliseren of te discrimineren, en benadrukt positieve trajecten — soms voortkomend uit kraakpanden of informele structuren — die aantonen dat waardige en menselijke oplossingen mogelijk zijn wanneer de begeleiding adequaat is. Bovendien maken de straathoekwerkers van de gemeente geen onderscheid tussen de verschillende profielen.

De Burgemeester benadrukt dat de gemeente niet over de middelen noch de bevoegdheden beschikt om deze structurele situaties alleen op te lossen. Een spreidingsplan en een gecoördineerde aanpak op gewestelijk en federaal niveau zijn noodzakelijk. De verenigingssector waarschuwt al lange tijd voor deze realiteit.

Verslavingsproblematieken en openbare ruimte

De Burgemeester ging vervolgens in op de situatie in het Pierre Pauluspark en het druggebruik in de openbare ruimte, onder meer in de nabijheid van infrastructuren voor kinderen.

Hij herinnerde eraan dat het gezicht van druggebruik verandert, met een toename van bepaalde substanties zoals crack, een fenomeen dat ook in andere grote Europese steden wordt vastgesteld. De wijziging in de

beschikbaarheid en de hoeveelheden drugs heeft een grote impact op het dagelijkse leven van de bewoners, inclusief dat van kinderen.

In deze context worden verschillende hefboomen ingezet. Risicobeperkende strategieën worden ontwikkeld in samenwerking met de verenigingssector, ook al blijven de resultaten soms beperkt. Er bestaan ruimtes voor gebruik onder toezicht (drug consumption rooms), maar deze kunnen niet het volledige rondtrekkende publiek opvangen.

Op het grondgebied zijn ook terreinverenigingen actief (Dune, Transit, L'Îlot, het LAMA-project, enz.) die deze doelgroepen begeleiden.

Gemeentelijke medewerkers, inclusief de reinigingsdiensten, worden eveneens opgeleid om met deze realiteiten om te gaan.

De Burgemeester onderscheidde verschillende soorten antwoorden naargelang de situatie.

Wat zichtbaar druggebruik in de openbare ruimte betreft, blijft preventie een centrale pijler. Op gerechtelijk vlak herinnerde hij aan de positie van de Procureur des Konings: recreatief gebruik kan aanleiding geven tot een boete, terwijl problematisch en verslavend gebruik — zoals vaak vastgesteld op het Parvis — in de eerste plaats een medisch en psychologisch vraagstuk vormt.

In dergelijke gevallen biedt arrestatie op zich geen duurzame oplossing en kan deze de situatie zelfs verergeren. Begeleiding door psycho-medisch-sociale partners wordt dan verkozen, zowel om de betrokken personen te helpen als om de wijk te ontlasten.

De Burgemeester wees eveneens op de moeilijke omstandigheden waarin deze partners vandaag werken, door een gebrek aan middelen, structurele oplossingen (met name inzake opvang), maar ook door een toenemende agressiviteit van bepaalde doelgroepen.

Hij benadrukte dat veel gebruikers zich verplaatsen tussen verschillende plaatsen, onder meer metrostations, wat samenwerking vereist met de Spoorwegpolitie (SPC), bevoegd voor het vervoersnetwerk. Dit “communicerende vaten”-effect vergt een afgestemde aanpak tussen de verschillende politieniveaus, waaraan de Burgemeester momenteel werkt.

De agenten van de PZ Zuid gaan overigens vaak naar de metrostations Parvis en Horta — hoewel dit officieel niet hun bevoegdheid is — om er aanwezigheid te verzekeren.

Hoewel hij het belang van sociale ondersteuning benadrukte, onderstreepte de Burgemeester tevens dat men zich moet richten op de kern van het probleem, namelijk de drugshandel. Volgens hem voedt het aanbod de vraag, en is het essentieel om de criminele netwerken die misbruik maken van kwetsbare personen, weg te halen. Hij verwees naar de wil om het “drugkapitalisme te doorbreken” door politieke acties, sociaal werk en collectieve mobilisatie te combineren.

Een bijkomende vorm van greep op onze wijken gebeurt via de meest kwetsbaren: enerzijds de groep mensen in een onregelmatige administratieve situatie, waar netwerken misbruik van maken, en anderzijds zeer jonge kinderen. Commissaris Evangelisti benadrukte dat kinderen van 9 à 10 jaar soms betrokken waren bij straathandel. Er moet opnieuw een vertrouwensrelatie worden opgebouwd, vooral met jongeren in de

wijk. Sensibiliserende acties over de gevaren en de reële gevolgen van straathandel moeten worden opgestart.

Wat het Marie Jansonplein betreft, herinnerden de autoriteiten eraan dat er aanzienlijke investeringen werden gedaan om de ruimte terug te geven aan de bewoners en de levenskwaliteit te verbeteren. De toe-eigening van de ruimte door rondtrekkende doelgroepen leidt soms tot gespannen co-existentie en beperkt de toegang voor andere gebruikers, in het bijzonder kinderen.

De autoriteiten benadrukten dat een evenwicht nodig is tussen de noodzakelijke sociale begeleiding en het behoud van de openbare ruimte voor alle bewoners. Zij onderstreepten het belang van een gezamenlijke mobilisatie van de gemeentelijke diensten, de verenigingspartners en de burgers, om het gedeeld gebruik van deze ruimten te herstellen.

Wat de kwestie van de “kritieke uren” betreft waarnaar een burgeres verwees, stelde de Burgemeester dat het vermoedelijk gaat om momenten waarop sociale actoren actief zijn in de wijk: voedselbedeling, aanwezigheid van hulpdiensten, enz. Er worden gesprekken gevoerd met de verantwoordelijken van deze diensten om de neveneffecten van hun activiteiten te beheren, en vooral het publiek dat na hun vertrek ter plaatse blijft.

Hoewel de interventies van de vele sociale actoren essentieel zijn, moeten zij volgens hem worden ingebed in een logica van coördinatie en gedeelde verantwoordelijkheid. Een eenmalige interventie zonder structureel vervolg kan de beheersing van de openbare ruimte bemoeilijken en bepaalde concentraties van kwetsbare doelgroepen versterken.

Overlastveroorzakende inrichtingen en alcoholconsumptie op straat

Er werd door de Burgemeester een politieverordening uitgevaardigd om alcoholconsumptie op straat te verbieden in de meest bezochte ruimtes, met name die waar gezinnen en kinderen aanwezig zijn. De politieagenten leggen regelmatig blikjes en flessen, wat de situatie tijdelijk heeft kunnen kalmeren, zelfs zonder arrestaties.

Ook de problematiek van nachtwinkels werd toegelicht, aangezien deze rechtstreeks verband houdt met alcoholconsumptie op straat.

Er werd eraan herinnerd dat de gemeente een zeer groot aantal van dergelijke zaken telt, vaak vergelijkbaar met alcoholshops, waarvan de activiteiten de fenomenen van verslaving en overlast kunnen versterken. De gemeente voert een specifieke reguleringsaanpak, onder meer door nieuwe nachtwinkels in de nabijheid van pleinen te verbieden, om langdurige samenscholingen en problematisch gebruik van de openbare ruimte rond alcoholverkoop te vermijden.

De autoriteiten benadrukten ook dat er controles worden uitgevoerd op handelszaken die een hoge consumptie genereren, onder meer door na te gaan welke producten binnen de nachtwinkels worden verkocht, aangezien sommige hiervan illegaal kunnen zijn. Het doel is de uitbaters te responsabiliseren en de negatieve effecten van deze handelszaken op het wijkleven te beperken.

Wat de Waterlooesteenweg betreft, wordt vastgesteld dat de wijk weinig nachtelijke animatie kent door het beperkte aantal handelszaken en activiteiten 's avonds. Dit gebrek aan stedelijke dynamiek bevordert fenomenen van verloedering, kraken en problematische bezetting van bepaalde

gebouwen. De gemeente werkt daarom met stedenbouwkundige en administratieve hefboomen om nalatige eigenaars verantwoordelijk te stellen en deze ruimtes opnieuw te activeren, in een optiek van preventie op lange termijn.

Met betrekking tot witwaspraktijken en mogelijke banden met criminele milieus geeft de Burgemeester aan dat er administratief onderzoek loopt om verbanden vast te stellen tussen bepaalde problematische handelszaken, activiteiten van drugshandel en mogelijke witwasmechanismen. Er gaat bijzondere aandacht uit naar HORECA-zaken die kansspelen aanbieden, aangezien deze aanzienlijke financiële stromen kunnen aantrekken en dus verhoogde waakzaamheid vereisen omtrent de herkomst van de middelen. Deze elementen worden meegedeeld aan de Procureur des Konings, die als enige bevoegd is om diepgaand gerechtelijk onderzoek te voeren.

De Burgemeester herhaalt echter dat de gemeente geen gerechtelijke bevoegdheden heeft. Haar rol bestaat erin te handelen via administratieve, stedenbouwkundige en reglementaire instrumenten, in nauwe samenwerking met de gerechtelijke autoriteiten en de bevoegde politiediensten. Hij onderstreept tenslotte het belang voor de burgers om alert te blijven voor lokale dynamieken, zonder zich in de plaats te stellen van de autoriteiten, en om problematische situaties te blijven melden zodat een gedeelde diagnose en gerichte acties mogelijk worden.

3.3 Openbare netheid

Illegale stortingen

Als antwoord op de geuite bezorgdheden over de netheid en, meer in het algemeen, over de situatie in de wijk, wilden de gemeentelijke vertegenwoordigers hulde brengen aan de reinigingsmedewerkers, omschreven als echte “helden van alledag”.

Schepen van Netheid, Yasmina Nekhoul, benadrukte dat hun werk bijzonder zwaar is, geconfronteerd met repetitieve en ontmoedigende situaties die soms worden vergeleken met een nooit eindigende opdracht. De autoriteiten erkennen dat, ondanks de geleverde inspanningen, het voortdurende gevoel opnieuw te moeten beginnen zwaar kan wegen op het moreel van de teams.

Dagelijks worden tonnen sluikstort en grofvuil verwijderd, zonder dat dit voorkomt dat daders later opnieuw beginnen. De inzet van de teams gebeurt vaak in allerijl, wat de organisatie van het werk bemoeilijkt en verhindert dat de teams hun reguliere dagelijkse opdrachten kunnen uitvoeren.

Zij herinnerde eraan dat er sancties bestaan en daadwerkelijk worden toegepast, maar dat de uitvoering ervan complex blijft. Het identificeren van de daders van deze inbreuken, in het bijzonder bij sluikstorten, blijft een grote uitdaging. Deze sluikstorten zijn vaak omvangrijk en georganiseerd, wat verder gaat dan een eenmalige overtreding. De gemeentelijke diensten benadrukken dat het soms moeilijk is om “de echte verantwoordelijken te vatten”.

Hoewel een belangrijk sensibiliseringswerk wordt verricht, wordt erkend dat dit op zich niet volstaat. Kinderen worden van jongs af aan gesensibiliseerd via initiatieven zoals de “school van de

netheid”, en de Schepen gaf aan dat zij vaak beter op de hoogte zijn van recyclage dan hun ouders. Toch zijn kinderen zelden de daders van omvangrijke sluikestorten; het gaat eerder om bestelwagens van werven, ingeschreven buiten het Brussels Gewest of buiten Sint-Gillis, die hun afval komen dumpen en vervolgens weer vertrekken.

Daarnaast maken bepaalde dagelijkse realiteiten — zoals krappe woonomstandigheden of een gebrek aan ruimte om afval op te slaan — het soms moeilijk om de aangeleerde gedragingen concreet toe te passen.

Een combinatie van preventie en repressie wordt noodzakelijk geacht, met een strengere toepassing van sancties tegen personen die het openbaar domein niet respecteren.

In dit kader kwam de kwestie van camerabewaking ter sprake. De autoriteiten gaven aan dat zij een permanente strijd voeren om hun inzet te versterken, aangezien camera’s een nuttig instrument vormen om overtreders te identificeren en het werk van de terreinploegen te ondersteunen. Ze kunnen ook bijdragen aan de ondersteuning van de medewerkers door een duidelijk signaal te geven dat inbreuken niet onbestraft blijven.

Ondergrondse containers

Tot slot werd de problematiek van straatvuilnisbakken en containers besproken. De gemeentelijke diensten bevestigden dat deze voorzieningen helaas sluikestorten kunnen bevorderen wanneer ze verkeerd worden gebruikt. De diensten erkennen dat dit type inrichting soms “vuil aantrekt” en dat een bredere reflectie nodig is over afvalbeheer en de inrichting van de openbare ruimte.

Op het Marie Jansonplein, bijvoorbeeld, zijn de ondergrondse glasbollen het voorwerp van talrijke sluikestorten, wat bovendien wordt versterkt door de naastgelegen werfzone. De reinigingsdienst komt er regelmatig langs om het sluikestort te verwijderen.

Daarnaast maakt het grote aantal nutsleidingen in de ondergrond het moeilijk, zo niet onmogelijk, om ondergrondse afvalcontainers te installeren.

3.4 Luik ruimtelijke ordening

Wat betreft het parkeren van politievoertuigen, met name in de Dethystraat, verduidelijkte de Burgemeester dat er geen specifiek parkeerterrein is voor het commissariaat aan het Parvis. Gezien de hoge parkeerdruk in de zone worden alternatieve oplossingen uitgewerkt: zo wordt het gebruik van de parking onder de Hallepoort voorzien, waar een voordelig tarief voor agenten wordt aangeboden.

In antwoord op de vragen over de continuïteit van de fietspaden werd aangegeven dat bepaalde wegen onder de bevoegdheid van het Gewest vallen en niet onder de gemeente. Catherine Morenville legde uit dat de gemeente in die gevallen niet over subsidies beschikt om zelf tot heraanleg over te gaan.

De huidige configuratie aan de Hallepoort voorziet op sommige plaatsen in een gedeelde zone voor fietsers en voetgangers, een oplossing die reglementair toegestaan is maar als weinig veilig wordt erkend. Op andere plaatsen bestaat er een fietspad, maar dat wordt in twee richtingen gebruikt, wat niet ideaal is en voor verwarring zorgt. Een probleem met de signalisatie werd geïdentificeerd; dit werd gemeld aan Brussel

Mobiliteit, in de hoop dat aanpassingen kunnen worden aangebracht om de veiligheid en de leesbaarheid van de inrichting te verbeteren.

Openbare toiletten

Als antwoord op de geuite bezorgdheden over de situatie op het kerkparvis en het gebruik van de openbare toiletten, erkent de Burgemeester dat er een structureel probleem bestaat dat verband houdt met het gebrek aan toegankelijke sanitaire infrastructuur. De bestaande openbare toiletten worden herhaaldelijk beschadigd, soms opzettelijk, wat leidt tot zeer hoge herstellingskosten. Ter illustratie: de jaarlijkse kosten kunnen oplopen tot 200.000 euro per jaar, wat sommige operatoren, zoals Leefmilieu Brussel (IBGE), ertoe heeft gebracht gelijkaardige installaties te sluiten.

Naast de financiële kwestie speelt ook de vraag naar het beheermodel: zonder permanente menselijke aanwezigheid voor toezicht en onderhoud worden deze voorzieningen snel onbruikbaar.

Het idee van inclusieve toiletten, toegankelijk voor alle doelgroepen, wordt gedeeld, maar is momenteel moeilijk te realiseren in België, onder meer wegens budgettaire en organisatorische beperkingen. Er wordt benadrukt dat deze toiletten idealiter bezet en bewaakt zouden moeten worden tijdens de drukste uren op het plein — een vraag die overigens ook door de handelaars uit de buurt wordt gesteund. Tijdelijke oplossingen, zoals de installatie van mobiele urinoirs, zijn in het verleden getest maar hebben geen overtuigende resultaten opgeleverd.

Terrassen op het Parvis

Ook de kwestie van de terrassen werd besproken. Het Parvis vormt een bijzonderheid en de “long” van Sint-Gillis, maar draagt tegelijk bij aan een vorm van sociale controle en aan een positieve dynamiek in de openbare ruimte. Hun inplanting moet echter proportioneel blijven en het gedeelde gebruik van de ruimte respecteren, evenals de rust van de bewoners. Daarom kunnen weigeringen of beperkingen worden opgelegd wanneer het evenwicht niet langer wordt gerespecteerd.

4. Concrete acties voortvloeiend uit de burger- en institutionele interventies:

- ➔ Sensibiliseringsacties in de middelbare scholen (gemeentelijke en niet-gemeentelijke) in samenwerking met de PZ Zuid over de gevaren van drugs en drughandel;